

ЗАТВЕРДЖУЮ

голова Консультативної ради жінок
загиблих Героїв

Галина ГОНЧАРЕНКО

ПРОТОКОЛ № 14

засідання Консультативної ради жінок загиблих Героїв

м. Запоріжжя
мала зала міськвиконкому

02.07.2026
12:30

ПРИСУТНІ: Харченко Р.В., Гончаренко Г.А., Левченко А.А., Михеева Т.В., Швець О.О., Швець Ю.В., Шульга О.О., Вациліна І.В., Волтер Л.М., Гришкова О.П., Залужна Г.І., Петренко К.М., Погонцева М.О., Тринкаль В.В.

ЗАПРОШЕНІ: Ростовська Н.В., Коваль М.В., Логвиненко В.В., Кір'янов Р.Г., Рибалкіна Я.М., Пшеничний О.М., Водоп'янова М.М., Щербина Л.М., Стешенко О.Є., Лавріщева О.А., Гусева С.А., Пітонія Я.М., Карпенко В.М.

Порядок денний:

1. Про розміщення кенотафів на честь осіб, які захищали незалежність та територіальну цілісність України і визнані померлими за рішенням суду, на кладовищах міста Запоріжжя.
2. Різне.

Хід засідання:

1. Заслухали вступне слово секретаря міської ради, яка подякувала всім присутнім за участь у засіданні та наголосила, що питання порядку денного, винесене на обговорення, є вкрай важливим.

Вона зазначила, що надзвичайно важливо забезпечити родинам загиблих Захисників і Захисниць України, які були визнані померлими за рішенням суду, можливість прийти та вшанувати пам'ять своїх рідних. Йдеться не лише про відвідування загального меморіалу, а й про можливість прийти до конкретного місця, присвяченого пам'яті близької людини.

Секретар міської ради зазначила, що саме для таких випадків у світовій практиці існує встановлення кенотафів, і Україна також запровадила відповідний механізм. З цією метою Кабінетом Міністрів України затверджено нормативно-правовий акт, яким урегульовано порядок встановлення кенотафів.

Окремо було наголошено, що на місцевому рівні необхідно зробити все можливе для забезпечення доступності цієї процедури для всіх мешканців міста.

Було зазначено, що кожна родина, яка має потребу у встановленні кенотафа, повинна мати можливість реалізувати це право без зайвих перешкод.

2. Голова Консультативної ради жінок загиблих Героїв Галина Гончаренко, привітала всіх присутніх та подякувала за участь у засіданні.

У своєму виступі вона зазначила, що, як і завжди, присутні зібралися для вирішення важливих питань, пов'язаних із вшануванням пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України. Окремо було наголошено на головному питанні порядку денного — вшануванні пам'яті загиблих Захисників і Захисниць України, які були визнані померлими за рішенням суду.

Було підкреслено, що прийняття відповідного порядку є важливим кроком для забезпечення права кожної родини на гідне вшанування пам'яті своїх рідних та створення належних умов для встановлення кенотафів.

Далі було надано слово директору Департаменту з питань ветеранської політики — Олені Швець.

3. Директор Департаменту з питань ветеранської політики — Олена Швець окреслила законодавчі підстави та порядок встановлення кенотафів. Повідомлено, що відповідний механізм започатковано постановою Кабінету Міністрів України у 2024 році, якою визначено порядок їх розміщення.

Було наголошено, що кенотаф є різновидом намогильної споруди, водночас окремий нормативно-правовий акт, який би регулював його форму, порядок проектування чи затвердження, відсутній.

Поінформовано про алгоритм встановлення кенотафів. Зокрема, зазначено, що із заявою про його встановлення можуть звернутися особи першого та другого ступенів споріднення загиблого (подружжя, діти, онуки, рідні брат або сестра). Заява подається до ритуальної служби міста.

Було роз'яснено, що до заяви, яка подається у паперовій формі, додаються документи, що посвідчують особу заявника, свідоцтво про смерть або рішення суду про оголошення особи померлою. Після опрацювання поданих документів вирішується питання щодо укладення договору-замовлення на виділення місця для розміщення кенотафа.

Також повідомлено, що строк розгляду заяви та пакета документів становить до одного місяця з дня їх отримання. Протягом цього часу здійснюється перевірка щодо відсутності раніше встановленого кенотафа на будь-якому кладовищі міста, опрацьовуються подані документи та готується проєкт договору-замовлення на його встановлення.

Було роз'яснено особливості розміщення кенотафів. Зазначено, що місце для їх встановлення за своїми розмірами відповідає місцю для розміщення намогильної споруди. Також наголошено, що виготовлення кенотафа здійснюється заявником самостійно шляхом його замовлення у будь-якого суб'єкта господарювання. У разі виявлення та повернення тіла загиблого його поховання може бути здійснено у місці встановлення кенотафа, що і зумовлює визначені законодавством параметри місця його розміщення.

Окремо зазначено, що змінами до Закону України щодо Статуту гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України врегульовано питання проведення

військового поховального ритуалу. Повідомлено, що відтепер військовий ритуал може проводитися не лише у разі наявності тіла чи останків загиблого, а й щодо осіб, оголошених померлими за рішенням суду. Водночас наголошено, що порядок встановлення кенотафів і надалі регулюється постановою Кабінету Міністрів України, якою затверджено відповідний механізм.

Окремо висвітлено питання нормативного врегулювання встановлення намогильних споруд у місті Запоріжжі. Зазначено, що міською цільовою програмою функціонування галузі ритуального обслуговування на 2026–2028 роки визначено ескіз намогильної споруди та розрахунок її вартості. З огляду на це було запропоновано розглянути можливість внесення змін до зазначеної програми шляхом включення до її положень кенотафів та, у разі наявності потреби, передбачення відповідної кількості таких споруд.

Було повідомлено про результати опрацювання інформації щодо потреби у встановленні кенотафів. Зазначено, що профільними структурними підрозділами Запорізької міської ради та ритуальною службою проведено відповідний аналіз. За отриманою інформацією, з 2024 року письмових звернень щодо встановлення кенотафів не надходило. Водночас ритуальною службою зафіксовано два усних звернення, які не були підтверджені поданням необхідних документів. Також повідомлено, що до Департаменту фінансової та бюджетної політики не надходили бюджетні запити щодо фінансування відповідних заходів.

Було поінформовано про результати обговорення зазначеного питання із консультативними радами жінок загиблих Героїв, що функціонують у районах міста. Зазначено, що представники Вознесенівського, Шевченківського, Олександрівського та Космічного районів підтримали доцільність встановлення кенотафів, тоді як представники Дніпровського, Заводського та Хортицького районів вважають зазначене питання неперіоритетним в умовах воєнного стану.

У зв'язку з цим було запропоновано винести зазначене питання на розгляд Консультативної ради жінок загиблих Героїв Запорізької міської територіальної громади для визначення потреби у встановленні кенотафів у поточному бюджетному році та прийняття відповідного рішення.

4. Слово взяла Наталія Ростовська – юрисконсульт СКП «Запорізька ритуальна служба», яка роз'яснила, що кенотаф є різновидом намогильної споруди, а порядок його встановлення не пов'язує можливість його розміщення з бюджетним фінансуванням. Було зазначено, що будь-яка особа, яка має право на звернення відповідно до чинного законодавства та подала необхідний пакет документів, може ініціювати встановлення кенотафа. Після розгляду документів ритуальною службою здійснюється виділення місця для його розміщення у порядку, аналогічному до виділення місця для поховання.

Також було повідомлено, що у разі наявності родинного поховання кенотаф може бути встановлений на його території за умови дотримання вимог чинного законодавства. Якщо родинне поховання відсутнє, місце для встановлення кенотафа може бути виділене на відкритому кладовищі. При цьому виготовлення та встановлення кенотафа здійснюється за рахунок заявника, а єдиною вимогою є дотримання меж відведеного місця поховання.

Окремо було акцентовано увагу на тому, що питання бюджетного фінансування встановлення кенотафів є окремим від порядку їх розміщення. Зазначено, що чинним законодавством не встановлено єдиних вимог або стандартів щодо зовнішнього вигляду кенотафа. У разі прийняття рішення про фінансування їх встановлення за рахунок коштів місцевого бюджету може бути затверджено відповідний зразок намогильної споруди, аналогічно до порядку, який застосовується під час облаштування місць поховання загиблих військовослужбовців. При цьому не виключається можливість передбачити окремі елементи оформлення, які вирізнятимуть кенотаф серед інших намогильних споруд.

На завершення було наголошено, що у разі встановлення кенотафа за власні кошти заявника обмеження стосуються виключно дотримання меж відведеного місця поховання.

5. Слово взяв в.о. заступника начальника ОТЦК та СП Яків Пітонія, який повідомив, що прийняття рішення про звернення до суду щодо оголошення військовослужбовця померлим належить виключно до компетенції членів його родини. Зазначено, що до моменту набрання законної сили відповідним рішенням суду військовослужбовець продовжує обліковуватися як особа, зникла безвісти, та перебуває у списках особового складу військової частини.

Було роз'яснено, що у період перебування військовослужбовця у статусі особи, зниклої безвісти, члени його сім'ї отримують передбачені законодавством виплати. Після набрання законної сили рішенням суду про оголошення особи померлою родина повинна подати відповідні документи до територіального центру комплектування та соціальної підтримки і військової частини. На підставі цих документів військовослужбовець виключається зі списків особового складу військової частини, припиняється виплата грошового забезпечення, а члени сім'ї набувають права на отримання одноразової грошової допомоги у зв'язку із загибеллю військовослужбовця.

Також зазначено, що облік військовослужбовців, які мають статус осіб, зниклих безвісти, ведеться військовими частинами до моменту їх виключення зі списків особового складу. Водночас територіальні центри комплектування та соціальної підтримки не здійснюють окремого обліку осіб, яких за рішенням суду оголошено померлими, до надходження відповідної інформації від військової частини. У зв'язку з цим наголошено, що територіальні центри комплектування та соціальної підтримки не мають можливості вести окремий облік таких випадків, оскільки прийняття рішення про звернення до суду та строки його розгляду є виключно сферою відповідальності родини.

Окремо було повідомлено, що змінами до законодавства, внесеними до Статуту гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України, передбачено можливість проведення військового поховального ритуалу під час встановлення кенотафа. Зазначено, що у такому випадку військовий ритуал проводиться в установленому порядку із залученням передбачених законодавством елементів церемоніалу.

6. Слово взяла секретар Запорізької міської ради Регіна Харченко, яка зазначила, що чинне законодавство не містить додаткових особливостей чи

обмежень щодо встановлення кенотафів у випадках, які були обговорені під час засідання.

Також повідомила, що напередодні засідання було проведено опитування консультативних рад жінок загиблих Героїв, утворених у районах міста, щодо потенційної потреби у встановленні кенотафів. За результатами опрацювання питання окремими районними консультативними радами встановлено наявність зацікавленості з боку окремих родин загиблих Захисників і Захисниць України.

Було наголошено на необхідності забезпечення належного інформування родин загиблих Героїв щодо законодавчо визначеного порядку встановлення кенотафів, механізму реалізації такого права та можливостей його практичного застосування.

Окремо акцентовано увагу на тому, що запровадження відповідного заходу у міській програмі не обмежує право родин встановлювати кенотафи за власні кошти відповідно до вимог чинного законодавства. Водночас зазначено, що частина родин може не володіти інформацією про таку можливість, що зумовлює необхідність проведення відповідної інформаційно-роз'яснювальної роботи.

Також наголошено на доцільності внесення змін до міської цільової програми шляхом передбачення заходу щодо фінансування встановлення кенотафів за рахунок коштів місцевого бюджету. Зазначено, що кожен випадок потребує індивідуального підходу та детального опрацювання з урахуванням конкретних обставин, зокрема наявності родинного поховання, місця проживання загиблого та інших факторів.

Окремо звернуто увагу на необхідність подальшої взаємодії СКП «Запорізька ритуальна служба» та Департаменту з питань ветеранської політики Запорізької міської ради з родинами загиблих Героїв з метою надання необхідних консультацій та супроводу під час вирішення питань, пов'язаних із встановленням кенотафів.

За результатами обговорення запропоновано надати такі доручення:

1. Управлінню внутрішньої політики, преси та інформації Запорізької міської ради підготувати протокол засідання Консультативної ради жінок загиблих Героїв.
2. Департаменту управління активами Запорізької міської ради спільно з СКП «Запорізька ритуальна служба» опрацювати питання щодо внесення на розгляд чергової сесії Запорізької міської ради проєкту змін до Міської цільової програми функціонування галузі ритуального обслуговування на 2026–2028 роки в частині передбачення заходів із фінансування встановлення кенотафів.
3. СКП «Запорізька ритуальна служба» опрацювати питання щодо визначення місць на кладовищах міста Запоріжжя, на яких можливе встановлення кенотафів для загиблих Захисників і Захисниць України, оголошених померлими за рішенням суду.

Протокол вів

Антон ЛЕВЧЕНКО